Hukuk Bölümü 2012/66 E. , 2012/84 K.

- **506 SAYILI KANUN UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINDAN KAYNAKLANAN ÖDEME EMRININ IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : Z.K.

Vekili : Av. M.K.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekili : Av. N.Ö.G.

O L A Y : Davacı vekili, müvekkili hakkında Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Kahramanmaraş Sigorta İl Müdürlüğünce tesis edilen, 24.1.2008 düzenleme tarihli ve 2003/1011, 2007/012138, 2004/492, 2004/010881, 2003/1010, 2007/012137, 2000/1730, 2001/1123, 2003/1007, 2003/1009, 2003/1006, 2007/012139, 2003/1008, 2004/010882, 2004/493 ve 2007/012140 takip nolu ödeme emirlerinde belirtilen asıl alacak ve gecikme zamlarının; zaman aşımına uğramış olması sebebiyle iptaline, bu mümkün görülmediği takdirde ise müvekkilinin borçlu bulunmadığı tespitine ve ödeme emirlerinin bu yönden iptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Kahramanmaraş İş Mahkemesi: 31.12.2009 gün ve E:2008/89, K:2009/1038 sayı ile, Davacı vekilinin Mahkemelerine verdiği dava dilekçesini ıslah ettiği ıslah dilekçesinin özetine yer verdikten sonra; davacının açmış olduğu davada, davaya konu etmiş olduğu 2003/1006-1007-1008-1009, 2004/10881-10882-12140-12139, 2004/493 sayılı dosyalar yönüyle davanın tefrik edilerek Mahkemelerinin 2009/1005 esasına kaydedildiğini; Davacının, SSK tarafından kendisine ödeme emirleri gönderildiğini; ancak davaya konu borç nedeniyle daha önce yeniden yapılandırma talep ettiğini, bu talebinin kabul edilmediğini, bu nedenle mümkünse öncelikle muarazanın giderilmesini, değilse borçlar zamanaşımına uğradığından iptalini talep ettiği; söz konusu dosyaların incelenmesinden; 2003/1006-1007-1008 1009, 2004/10881-10882-12140-12139-493 sayılı dosyalardaki borcun kaynağının idari para cezası olduğunun anlaşılmasıyla, bu dosyalar yönünden tefrik kararı verildiği, kalan dosyaların incelenmesine geçildiğinde; borç zamanaşımına uğradığından ve süresinde dava açıldığından, açılan davanın tefrik edilenler dışında 2007/012137-012138, 2003/1011-1010, 2001/1123, 2000/17030, 2004/492 sayılı dosyalar yönüyle zaman aşımı nedeniyle kabulüne karar verilmesinin gerektiğini belirterek sonuç itibariyle; Davacının davasının Kabulü ile, SGK tarafından ayrılan icra dosyaları dışındaki (2007/012137-012138, 2003/1011-1010, 2001/1123, 2000/17030, 2004/492 sayılı dosyalar) yapılan takiplerin iptaline ve davacının borçlu olmadığının tespitine karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 21. Hukuk Dairesi: 14.4.2011 gün ve E:2010/2683, K:2011/3479 sayı ile, davalı Kurumun temyiz dilekçesinin süre aşımı yönünden reddine karar vermiştir.

Tefrik edilen dosyalara ilişkin olarak:

KAHRAMANMARAŞ İŞ MAHKEMESİ: 31.12.2009 gün ve E:2009/1005, K:2009/1042 sayı ile, davacı vekilinin Mahkemelerine vermiş olduğu dava dilekçesini ıslah ettiği ıslah dilekçesinde özetle; Müvekkili aleyhinde düzenlenen ödeme emirlerinin, müvekkili ile alakası olmayan bir şahsın Kuruma olan borçları nedeniyle düzenlendiğini, 1999 yılından beri özel okul isleten Abdullah Şahin'in Kuruma birtakım borçlarının biriktiğini, davalı kurumun ise söz konusu özel okulun aslında müvekkili tarafından isletildiğini, Abdullah Şahin'in paravan olarak kullanıldığını, Kurumun zarara uğratıldığını ileri sürerek müvekkili aleyhine dava konusu ödeme emirlerini düzenlediğini, müvekkilinin kızını Abdullah Şahin tarafından açılan özel okula kaydettirdiğini, bu nedenle Abdullah Şahin ile tanıştıklarını, bu sahsın bir kısım hukuki işlerini takip ettiğini, gerek kızının bu okulda okuması gerekse vekilliği nedeniyle okula gidip geldiğini, bu nedenle söz konusu borçlardan sorumlu tutulmasının kabul edilemeyeceğini, ödeme emirlerinin Şubat 2008 ayında tebliğ edildiğini, ödeme emirlerine konu borçların ait olduğu yıllar dikkate alındığında 5 yıllık zamanaşımı süresinin dolduğunu, ayrıca ödeme emirlerinin içeriğine de itiraz ettiklerini ileri sürerek öncelikle dava konusu ödeme emirlerinin zamanaşımına uğramış olması nedeniyle iptaline, bu mümkün görülmediği takdirde ise müvekkilinin dava konusu ödeme emirlerinden dolayı sorumlu tutulamayacağından dolayı müvekkilinin borçlu bulunmadığının tespitine ve ödeme emirlerinin bu yönden iptaline, masraflar ve vekalet ücreti ile yasal tazminatların davalı tarafa tahmiline karar verilmesini talep etmiş olduğu; davacının açmış olduğu davada davaya konu etmiş olduğu 2003/1006-1007–1008-1009, 20041/10881–10882–12140-12139, 2004/493 sayılı dosyalar yönüyle davanın tefrik edilerek Mahkemelerinin 2009/1005 esasına kaydedildiği; davalı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı vekilinin özetle; müvekkili kurumca yürütülen takip işlemlerinde herhangi bir uygunsuzluk bulunmadığını, yasa ve mevzuata uygun olduğunu savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiş bulunduğu; davacının, SSK tarafından kendisine ödeme emirleri gönderildiğini, ancak davaya konu borç nedeniyle daha önce yeniden yapılandırma talep ettiğini, bu talebinin kabul edilmediğini, bu nedenle mümkünse öncelikle muarazanın giderilmesini, değilse borçlar zamanaşımına uğradığından iptalini talep etmiş bulunduğu; söz konusu icra dosyalarının SSK'dan getirtilip incelenmesinden; 2003/1006-1007-1008-1009, 2004/10881-10882-2007/12140-12139 sayılı dosyalardaki borcun kaynağının idari para cezası olduğu anlaşıldığından, bu dosyalar yönünden tefrik kararı verildiği, idari para cezalarında görevin idari yargıda olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle Davacının dava dilekçesinin görev yönünden reddine, görevli yargı yerinin idari yargı olduğunun tespitine karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, 24.01.2008 düzenleme tarihli ve 2007/012139, 2003/1006, 2003/1007, 2003/1008, 2003/1009 sayılı ödeme emirlerinin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Gaziantep 1. İdare Mahkemesi: 24.3.2010 gün ve E:2010/180, K:2010/372 sayı ile, 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 4001 Sayılı Kanunla değişik 5.maddesinin 1.fıkrasında, her idari işlem aleyhine ayrı ayrı dava açılacağı ancak aralarında maddi veya hukuki yönden bağlılık ya da sebep-sonuç ilişkisi bulunan birden fazla işleme karsı da bir dilekçe ile dava açılabileceğinin hükme bağlandığı; dava dosyasının incelenmesinden, farklı dönemlere ait idari para cezalarına ilişkin olarak ödeme emirleri düzenlendiği, dava konusu edilen ödeme emirleri arasında maddi veya hukuki bağlılık ya da sebep sonuç ilişkisi bulunmadığının anlaşıldığı; bu durumda davacının her ödeme emri için ayrı ayrı dava açması gerektiği sonucuna varıldığından dava dilekçesinin usule uygun görülmediği gerekçesiyle, dava dilekçesinin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrası (d) bendi gereğince bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 30 gün içinde 5.maddeye uygun şekilde düzenlenerek yeniden dava açılmak üzere reddine karar vermiştir.

Davacı vekili dilekçesini yenileyerek; 2002/4 dönemine ait 444,00 TL idari para cezasının zamanında ödemediği gerekçesiyle SSK

Kahramanmaraş İl Müdürlüğünce müvekkili adına düzenlenen, (gecikme zammı dahil) 1.750,00 TL meblağlı, 24.1.2008 tarih ve 2003/1007 sayılı ödeme emrinin iptali istemiyle tekrar idari yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİANTEP 1. İDARE MAHKEMESİ: 30.5.2011 gün ve E:2010/625, K:2011/939 sayı ile, 5510 sayılı Yasanın 88. maddesinin 16. ve devamı fıkralarında; "Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. / Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir. / Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz. / Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz." hükümlerine yer verilmiş olduğu; dava konusu ödeme emrinin, davacının kuruma olan borçlarının tahsili amacıyla düzenlendiğinin görüldüğü, yukarıda yer verilen Yasanın amir hükmü doğrultusunda işbu davanın görüm ve çözümü görevinin adli yargı mahkemelerine ait bulunduğu gerekçesiyle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 9.4.2012 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde "SSK Kahramanmaraş İl Müdürlüğünce davacı adına düzenlenen, 24.1.2008 tarih ve 2003/1007 sayılı ödeme emrinin iptali istemi yönünden" olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyası da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raporlör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca verilen idari para cezasından kaynaklanan 24.1.2008 düzenleme tarihli ve 2003/1007 takip no.lu ödeme emrinin iptali isteminden ibarettir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "idari para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "…idari para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdari para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak Kurumca veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörttebirlik ceza tutarı, 89 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir.

Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir…" denilmiş; 88. maddesinde ise, "…Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü

teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz…" hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, SSK Kahramanmaraş İl Müdürlüğü tarafından verilen idari para cezasından kaynaklanan 24.1.2008 düzenleme tarihli ve 2003/1007 takip nolu ödeme emrinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emrine karşı açılan davada, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Kahramanmaraş İş Mahkemesi'nin 31.12.2009 gün ve E:2009/1005, K:2009/1042 sayılı görevsizlik kararının, 24.1.2008 tarih ve 2003/1007 sayılı ödeme emrine ilişkin kısmının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kahramanmaraş İş Mahkemesi'nin 31.12.2009 gün ve E:2009/1005, K:2009/1042 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ, 24.1.2008 tarih ve 2003/1007 sayılı ÖDEME EMRİNE İLİŞKİN KISMININ KALDIRILMASINA, 9.4.2012 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.